

LAUSUNTO
Asianro

22.10.2025

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
MmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö asiaan: KAA 3/2025 vp Kissojen vapaana pitäminen kiellettävä / Julkinen kuuleminen

Asia: Kissojen vapaana pitäminen kiellettävä – julkinen kuuleminen

Suomen riistakeskuksen lausunto

Suomen riistakeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikon mukaisessa asiassa. Suomen riistakeskus ottaa lausunnossaan kantaa esitettyyn aloitteeseen ”laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 8 §” näkökulmasta. Pykälän perusteella Suomen riistakeskus tuottaa toimialallaan lain täytäntöönpanoa varten tarvittavia asiantuntijapalveluja. Lisäksi Suomen riistakeskus toteuttaa laajoja luonnon monimuotoisuutta tukevia hankkeita ja antaa näkemyksensä myös näiden hankkeiden tuoman asiantuntemuksen perusteella.

Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta määrittelee villiintyneen kissan haitalliseksi vieraslajiksi. Villiintyneeseen kissaan taas sovelletaan (metsästyslaki 5§) mitä rauhoittamattomasta eläimestä säädetään. Edelleen metsästyslain 48 § perusteella alueen omistajalla tai haltijalla on oikeus pyydystää tai tappaa alueellaan oleva rauhoittamaton eläin (villiintynyt kissa). Tämä oikeus hänellä on silloinkin, kun metsästysoikeus alueella on metsästysvuokrasopimuksella luovutettu toiselle. Lisäksi metsästyslain 85 § nimenomaisesti kieltää kotieläimeksi otetun kissan heitteillejätön ja hylkäämisen. Sekä laissa eläinten hyvinvoinnista, että metsästyslaissa kissan hylkääminen on säädetty rangaistavaksi teoksi. Kokonaisuutena arvioiden selkeästi villikissaksi tunnistettu kissa ei aiheuta suurta tulkinnallista ongelmaa. Sitä vastoin vastuuttomasti vapaaksi päästettävät kissat aiheuttavat haittaa sekä luonnon monimuotoisuudelle, että lisätyötä monille eri tahoille. Vapaaksi päästetyt kissat ovat ongelmallisia eläinsuojelun näkökulmasta; niiden joutuessa erilaisiin onnettomuuksiin.

Suomessa nykyisin voimassa olevan eläinten hyvinvointilain (693/2023) 6 § 2 momentin mukaan: ”*Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta eikä hylätä*”. Saman lain esitöiden ao. pykälää koskevissa perusteluissa määritellään hylkääminen siten, ettei kissan päästämistä vapaaksi voisi tulkita eläimen heitteille jättämiseksi, jos siitä muutoin pidetään huolta. Mainittu tulkinta jättää mahdollisuuden päästää kissa vapaaksi esim. aitaamattomalle kotipihalle vaille valvontaa. Tällöin kissa helposti lähtee ns. omille teilleen ja aiheuttaa mahdollisesti merkittäväkin haittaa luonnon monimuotoisuudelle. Tällöin se ei olisi vielä metsästyslain määritelmän mukaan heitteillä.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan voimassa oleva eläinten hyvinvointilaki ja kissojen pidon nykyiset käytännöt Suomessa tuottavat haittaa riistalajistolle ja muulle luonnon monimuotoisuudelle. Parhaillaan valmisteilla oleva kissarekisteri on askel oikeaan suuntaan, vaikkei se sinänsä poistakaan mahdollisuutta kissan vapaaksi päästämiseen. Suomen riistakeskus kannattaa toimenpiteitä, joilla vapaana luonnossa liikkuvien kissojen määrää pyritään edelleen vähentämään.

Villikissat ja puolivillit kotikissat

Eläinsuojelulainsäädännössä ja metsästyslaissa ei ole suoraan tarkemmin määritelty, milloin kissaa voidaan pitää villiintyneenä. Esimerkiksi eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on hallituksen esityksestä metsästyslaiksi antamassaan mietinnössä (MmVM 7/1993 vp) todennut, että villiintynyt kissa voidaan tunnistaa muun muassa ulkoisten tunto-merkkien, käyttäytymisen ja elinpiirin perusteella.

Selvästi villiintyneen kissan kohdalla tunnistamisen ongelmaa ei juurikaan ole. Täysin villiintynyt kissa on usein arka ja käyttäytyminen on ihmistä kohtaan jopa aggressiivista. Täysin villiintyneitä kissoja ei arvioida esiintyvän Suomen luonnossa kovinkaan paljon. Sen sijaan heitteille jätettyjä (tai säännöllisesti vapaana kulkevia) kissoja, joista osa villiintyy täysin ja päättyy mahdollisesti villikissoiksi, arvioidaan syntyvän vuodessa n. 20000 kpl.

Metsästäjät kohtaavat kissoja tyypillisimmillään silloin, kun vapaana kulkeva kissa on mennyt loukkuun. Toisinaan loukkuun menneen kissan omistaja on tiedossa ja häneen osataan olla yhteydessä. Jos näin ei ole, on metsästäjän tehtävä päätös, onko kyseessä villikissa vai jonkun karannut tai vapaaksi päästämä lemmikki. Nykyisen eläinten hyvinvointilain tulkinnan mukaan pitää myös arvioida onko eläin jätetty hoidotta. kokonaisuutena tulkintatilanne on kohtuuton. Tilanne aiheuttaa usein myös merkittävän työmäärän, kun toistaiseksi vailla tunnistetietoja olevalle kissalle pitäisi lähteä etsimään omistajaa.

Monet kissanomistajat päästävät kissansa ulkoilemaan vapaasti. Tällöin kissat saattavat kulkea hyvinkin laajalla alueella saalistaen pieniä nisäkkäitä, matelijoita ja lintuja. Vapaasti kulkevien kissojen määrää Suomessa ei tiedä kukaan. Kissojen kokonaismäärän huomioiden säännöllisesti tai satunnaisesti vapaana kulkevia kissoja voidaan arvioida olevan vähintään useita kymmeniätuhansia ympäri Suomea.

Lemmikkikissat ja ”Navetakissat”

Monet kissanomistajat ovat vastuullisia ja pitävät kissoistaan hyvää huolta. Ne ovat usein jo nykyisinkin sirutettuja ja niitä pidetään usein sisätiloissa. Todellisten lemmikkikissojen ulkoilua vahditaan tai rajoitetaan, jolloin ne eivät pääse liikkumaan vapaasti luonnossa, haittaa aiheuttaen. Jos lemmikkikissa karkaa, on se mahdollista tunnistaa sirun perusteella ja palauttaa omistajalleen. Vastuullisesti hoidetuista lemmikkikissoista ei todennäköisesti juuri koskaan tule villikisoja.

Maaseudulla voi kissoista joissakin tapauksissa olla apua jyrسیākantojen hillinnässä. Nämä ns. navetakissat lienevät nykyisin vähäisemmässä roolissa modernien tuotantoeläinten kasvatustapojen yleistyessä. Kissojen roolin jyrسیākantojen hillinnässä ei kuitenkaan tulisi poistaa tarvetta osoittaa kissalle omistaja, mikäli se vaeltaa pois maatilan vaikutuspiiristä. Maatalon pihapiirissä vapaana kulkevat kissat tappavat vuosittain myös rauhoitettuja lintuja ja muitakin rauhoitettuja eläimiä.

Haitat luonnon monimuotoisuudelle sekä sosiaaliset ja eläinsuojelulliset ongelmat

Kissat ovat erinomaisia saalistajia ja niiden on Suomessa arvioitu (2015) tappavan kuukausittain n. 1 miljoonaa pientä eläintä. Näistä 144000 yksilön on arvioitu olevan lintuja. Kissojen joukossa on todettu olevan myös erittäin halukkaasti villejä eläimiä saalistavia yksilöitä. Nämä ns. super-saalistajat voivat paikallisesti verottaa huomattavankin määrän alueen pesivästä pikkulinnustosta. Tutkimustiedon valossa vapaana kulkevat kissat voivat aiheuttaa haittaa erityisesti kaupunkialueiden ja puutarhojen linnustolle.

Suomen riistakeskus toteuttaa Helmi-ohjelman osana luonnonhoitohankkeita, joissa luonnosta poistetaan haitallisia vieraspetoja, minkkiä ja supikoiraa. Hankkeisiin on viime vuosina panostettu miljoonia euroja, sekä useita kymmeniä henkilötyövuosia. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan on ongelmallista, että vieraslajien poistamiseen käytetään yhteiskunnan varoja samalla, kun vapaana kulkevat kissat aiheuttavat suoraa haittaa luonnon monimuotoisuudelle. Tämä haitta olisi estettävissä varsin kustannusneutraalilla säätelyllä.

Vapaana kulkevat lemmikkieläimet, käytännössä yleensä kissat, aiheuttavat hyvin usein epäsovua naapuruston keskuudessa saalistuksellaan ja ulostaessaan naapureiden pihilla, lasten hiekkalaatikoissa ja kukkapenkeissä ym. Asiasta huomauttaminen kissan omistajalle aiheuttaa yleensä voimakkaan reaktion, tilanteen tulehtumisen ja naapurisovun huononemisen. Heitteillä olevat lemmikkieläimet ovat aiheuttamiensa ongelmien lisäksi usein myös vaarassa joutua liikenteen uhreiksi, kiimatappeluihin, petojen saaliiksi tai jopa ilkeivallan kohteiksi. Edellä kuvattuja tilanteita pyritään estämään myös järjestyslain 14 § sääntelyllä. Tämä ”koira-kuri” pykälä koskee myös kissoja. Sen perusteella kissoja ei tule päästää valvomatta vapaaksi taajama-alueilla.

SUOMEN RIISTAKESKUS

Jari Pigg
apulaisjohtaja

